

og Præstetiende svares af 325,000 Tdr. og altsaa ere 55,000 Tdr. fri for at svare denne Tiende. Der har været Forslag fremme her paa Rigsdagen om at faa denne Byrde lagt lige paa alt Hartkorn. Der var saaledes et Forslag fremme her om, at Tienden skulde sættes til en Pengeafgift, som skulde paalægges hele Hartkornet. I den Retning gif et Forslag fra Folketingsmanden for Aarhus Amts 1ste Valgstreds (Dr. S. Winther) i sin Tid. Det lykkedes ikke, at faa det gennemført, og det vil vist lige saa lidt kunne lykkes nu at gaa den Vej. Det vilde vistnok heller ikke være rigtigt, thi Hartkornet bærer altsaa store Byrder i Forvejen. En rimelig Vej at gaa vil det være, at man ophæver Tiendebyrden og paa den Maade stiller alt Hartkornet lige, og denne Vej er det, dette Forslag søger at gaa. Men skal man gaa den Vej at ophæve Tienden, maa man saa vidt muligt gøre sig fortrolig med, at saavel de private Tiendeejere som de offentlige, Staten, fort sagt alle Tiendejerne og ogsaa Tiendeyderne nogenlunde maa tilfredsstilles. For Tiendejernernes Vedkommende vil det da blive saaledes, at de for at føle sig nogenlunde tilfredsstillede ville forlange sig udbetalt det 25 dobbelte af Nettoindtægten af Tienden, og desuden vil der af dem blive stillet det forlangende, at Indtægen af Tienden skal beregnes efter en længere Arrækkelses Kapitelstatster. Disse to forlangender ville temmelig sikkert blive stillede for Tiendejernernes Vedkommende. I Begyndelsen af Halvsjerdserne fremtom der her i Tinget ved privat Initiativ — en af Forslagsstillerne er endnu til Stede her i Tinget og er i Øjeblikket min Sidemand (Gad) — et Forslag om Tiendens Aflysning, og dette Forslag gif ud paa at give Tiendejerne det 25-dobbelte af Nettoindbyttet og at beregne Nettoindbyttet af Tienden efter 24 Aars Kapitelstatster med Udskydelse af de to højeste og de to laveste Takster. Dette Forslag gif i Udvalg, hvor det blev bearbejdet, og Udvalget fremtom saa med et Forslag om, at Tiendejeren skulde kun have det 18-dobbelte af Nettoindbyttet af hans Tiende, men saa skulde til Gengæld heller ikke den Tienden paahvilende Skat regnes som en Byrde, men estergives; han skulde vel at mærke, naar Yderen betalte kontant, have det 18-dobbelte, men ellers skulde han have det 20-dobbelte af Tiendens Nettoindbytte. Det var det daværende Udvalgs Forslag. Hvad der foreslaas i det foreliggende Lovforslag, er ikke ganske det samme. Her ere for det første de 24 Aars Takster bibeholdt, thi da Bestemelsen derom en Gang har været tilbudt her

i Tinget dels af de daværende Forslagsstillere, dels af Folketingets Udvalg, vil man vanskelig kunne komme bort deraf. Men da det er bitterligt, at de foregaaende Aars Kapitelstatster have været større, end Kapitelstatsten er i Øjeblikket, og end den mulig kan ventes at blive i Fremtiden, er der taget Hensyn dertil ved de øvrige Tilbud, der her gøres Tiendejeren. Jeg skal straks nævne, hvor meget de 24 Aars Takster ville andrage for Tiden. Ørede Medlemmer ville kunne se det i Ministerialtidende for 1893 Side 192, hvor det er udregnet dels for de enkelte Stifters og Amters Vedkommende, som der sættes Kapitelstatst for, og dels i Gennemsnit for hele Kongeriget. Det vil deraf ses, at fra 1869 til 1892 var, med Udskydning af de to højeste og de to laveste Takster, Kapitelstatsten for Rug i Gennemsnit for hele Landet 12 Kr. 19 Øre, for Byg 10 Kr. 87 Øre og for Havre 7 Kr. 51 Øre. Jeg nævner disse tre Sædarter, thi det er dem, som Tienden væsentligst svares af. Hvad der svares af de øvrige Sædarter, Hvede, Ørter og Boghvede, og af forskellige andre Ting er saa ubetydeligt, at der ikke er Anledning til at dvæle ved dem. Disse Kapitelstatster ere noget større end de sidste 5 Aars Kapitelstatster; lavere Kapitelstatster kan man vel ikke tage. Side 190 i Ministerialtidenden for 1893 ville De se, at de sidste 5 Aars Kapitelstatster i Gennemsnit for hele Kongeriget vare for Rug 11 Kr. 17 Øre, altsaa 1 Kr. 2 Øre lavere end Gennemsnittet af de 24 Aar, for Byg 10 Kr. 5 Øre, altsaa 82 Øre lavere, og for Havre 7 Kr. 43 Øre, altsaa 8 Øre lavere pr. Tonde end Gennemsnittet af de sidste 24 Aar. Disse Kapitelstatster ere fastholdte her i Lovforslaget. Ørede Medlemmer ville altsaa se, at det er noget højere end Gennemsnittet af de sidste 5 Aars Kapitelstatst, men hertil er der ogsaa taget Hensyn ved de øvrige Tilbud, der her gives Tiendejerne. For det første fastholder Lovforslaget, at Tiendeskatten ikke, som i 1872 foreslaaet, estergives Tiendejerne, men at den tillige med de øvrige Ydelser, der paahvile Tienden, kapitaliseres og fradrages. Vilde de Herrer esterse Lovforslagets §§ 6 og 7, ville de se, at der i dem er fremstillet, hvorledes Sagen skal gaa til, forinden Tienden afløses. For Tiendejernernes Vedkommende skulle alle de Byrder, som paahvile Tienden, sættes til et Gennemsnitsbeløb, og navnlig for Kirketiendens Vedkommende skal det paases, at de Betøstninger, som kunne komme til at hvile paa en Kirke i Fremtiden — en Kirkegaards mulige Udvidelse skal ogsaa tages i Betragtning — skulle sættes til et Gennemsnitsbeløb, der